

Андрій І. Крисоватий¹, Олександр В. Булавинець²

МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ТРЕНДИ БЮДЖЕТНИХ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФЕРТІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ТА ДОБРОБУТУ СУСПІЛЬСТВА

У статті досліджено сучасні модернізаційні тренди бюджетних соціальних трансфертів у контексті забезпечення резильєнтності та добробуту суспільства в умовах воєнних ризиків і євроінтеграційних трансформацій. Обґрунтовано, що бюджетні соціальні трансферти виступають важливим інструментом реалізації державної політики, підтримання соціальної стабільності, мінімізації соціально-економічних диспропорцій та забезпечення адаптивності підходів захисту населення до сучасних кризових викликів. Досліджено основні проблеми функціонування системи соціальних трансфертів, серед яких акцентовано увагу на зростанні бюджетного навантаження, недостатньому рівні адресності соціальної підтримки, необхідності посилення фінансового контролю та потребі цифровізації механізмів соціального забезпечення. Особливу увагу приділено ролі бюджетних соціальних трансфертів у формуванні суспільної резильєнтності, підтриманні добробуту населення та забезпеченні соціальної інклюзії в умовах воєнного стану. Розвинуто ключові постулати модернізації бюджетних соціальних трансфертів через призму цифровізації соціальних сервісів, інтеграції ризико-орієнтованих підходів до управління соціальними видатками, розвитку системи внутрішнього і зовнішнього аудиту, а також гармонізацію соціальної політики України з європейськими стандартами. Результати дослідження дозволили окреслити пріоритетні напрями ефективної реалізації бюджетних соціальних трансфертів, спрямовані на оптимізацію використання бюджетних ресурсів, зміцнення фінансової стійкості системи соціального захисту та забезпечення довгострокового добробуту суспільства в умовах геополітичної турбулентності.

Ключові слова: публічні фінанси, бюджетні соціальні трансферти, соціальний захист, резильєнтність, інклюзивність, цифровізація, воєнні ризики, євроінтеграція, добробут населення, сталий розвиток.

Рис. 1. Табл. 1. Літ. 18.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-295-713-725

¹ ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5850-8224>

² ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-8695-5644>

Andriy Krysovaty, Oleksandr Bulavynets

MODERNIZATION TRENDS IN BUDGETARY SOCIAL TRANSFERS IN THE CONTEXT OF ENSURING SOCIETAL RESILIENCE AND WELFARE

The article examines current modernization trends in budgetary social transfers in the context of ensuring the resilience and well-being of society in the context of military risks and European integration transformations. It is substantiated that budgetary social transfers are an important tool for implementing state policy, maintaining social stability, minimizing socio-economic disparities, and ensuring the adaptability of approaches to protecting the population to modern crisis challenges. The main problems of the functioning of the social transfer system are investigated, among which attention is focused on the growth of the budget burden, the insufficient level

¹ West Ukrainian National University, Ukraine.

² West Ukrainian National University, Ukraine.

of targeting of social support, the need to strengthen financial control, and the need to digitalize social security mechanisms. Particular attention is paid to the role of budgetary social transfers in forming social resilience, maintaining the well-being of the population, and ensuring social inclusion in the context of martial law. Key postulates for the modernization of budgetary social transfers have been developed through the prism of digitalization of social services, integration of risk-based approaches to social expenditure management, development of internal and external audit systems, and harmonization of social policy of Ukraine with European standards. The results of the study allowed us to outline priority areas for the effective implementation of budgetary social transfers aimed at optimizing the use of budgetary resources, strengthening the financial sustainability of the social protection system, and ensuring the long-term well-being of society in conditions of geopolitical turbulence.

Keywords: public finances, budgetary social transfers, social protection, resilience, inclusiveness, digitalization, military risks, European integration, population well-being, sustainable development.

Peer-reviewed, approved and placed: 16.01.2026

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку публічних фінансів України характеризується посиленням соціально-економічних дисбалансів, зумовлених воєнними викликами, демографічними змінами, зростанням бюджетного навантаження, міграційно-релокаційними процесами та необхідністю адаптації механізмів соціального захисту до європейських стандартів. У таких умовах бюджетні соціальні трансферти позиціонуються як ключовий інструмент перерозподілу фінансових ресурсів, а також важливим чинником підтримання соціальної стабільності, мінімізації ризиків бідності, забезпечення суспільної резильєнтності та збереження базових параметрів добробуту населення.

Водночас домінування традиційно-орієнтованих підходів функціонування системи бюджетних соціальних трансфертів диверсифікує акценти в контексті оперативного реагування на сучасні виклики, що проявляється у недостатньому рівні адресності соціальної підтримки, фрагментарності окремих програм, високому фіскальному навантаженні та потребі підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів. Актуалізується необхідність модернізації механізмів реалізації бюджетних соціальних трансфертів на основі принципів адаптивності, цифровізації, соціальної справедливості, фінансової стійкості, інноваційності та результативності бюджетної політики.

Особливої ваги зазначена проблематика набуває у контексті євроінтеграційних процесів, які передбачають гармонізацію соціальної політики України з європейськими підходами до забезпечення інклюзивного розвитку, соціальної згуртованості та підвищення якості життя населення. У зв'язку з цим постає потреба у комплексному дослідженні модернізаційних трендів бюджетних соціальних трансфертів, визначенні їх ролі у формуванні резильєнтності суспільства та обґрунтуванні напрямів удосконалення в умовах сучасних трансформаційних змін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика бюджетних соціальних трансфертів, соціального захисту населення та ефективності використання бюджетних ресурсів посідає важливе місце у сучасних

дослідженнях. У науковій праці С. Кириленка соціальні трансферти та соціальні послуги розглянуто не лише як інструменти матеріальної підтримки населення, а й як чинники формування соціальної відповідальності, зміцнення соціального капіталу та підвищення довіри до державних інституцій [7]. Такий підхід є важливим для дослідження бюджетних соціальних трансфертів у контексті забезпечення резильєнтності та добробуту суспільства. Водночас, З. Лободіна, Р. Корнацька та В. Нечепоренко обґрунтовують роль міжбюджетних трансфертів як фінансового інструменту зменшення територіальних диспропорцій та активізації регіонального розвитку [11]. У свою чергу, М. Кужелев та А. Нечипоренко акцентують увагу на трансформації системи міжбюджетних трансфертів в умовах воєнного стану, посиленні фіскальної асиметрії та необхідності модернізації механізмів фінансового вирівнювання [10]. Зазначені підходи є релевантними для переосмислення ролі соціальних трансфертів як інструменту стабілізації суспільного розвитку в умовах кризових трансформацій та безпекових викликів.

Низка досліджень присвячена питанням соціального захисту населення в умовах воєнно-економічних флуктуацій та підвищеного бюджетного навантаження. В даному ракурсі О. Малиновська розкриває виклики соціального захисту населення в умовах війни та обґрунтовує пріоритети модернізації механізмів соціальної підтримки [12]. О. Піхоцька та Ю. Ющик аналізують особливості виконання бюджетів у період воєнного стану, що дає змогу оцінити фінансові можливості та ризики реалізації соціальних зобов'язань держави [15]. Логічним доповненням є дослідження І. Чугунова та співавторів, у якому розглянуто специфіку державних бюджетних видатків України та їх соціально-економічну роль в умовах воєнного стану [1].

Варто акцентувати увагу на цифровізаційному вимірі модернізації соціальної та бюджетної політики, що відображено в науковому доробку А. Крисоватого, О. Десятнюк та О. Птащенко [9]. Це дає підстави позиціонувати цифровізацію як один із ключових чинників підвищення адресності, прозорості та доступності соціальних трансфертів. Водночас дослідження О. Длугопольського та А. Козаря щодо бюджетних витрат на соціальний захист у період пандемічних викликів демонструє важливість адаптивності системи соціальних видатків до кризових умов [4].

Важливим напрямом наукового осмислення є контроль, аудит та запобігання порушенням у сфері використання бюджетних ресурсів органами державної влади та місцевого самоврядування [13, 17, 18]. В аналітичному матеріалі U-LEAD with Europe систематизовано основні порушення й недоліки у використанні міжбюджетних трансфертів [5], що актуалізує потребу посилення внутрішнього контролю, аудиту ефективності та прозорості бюджетного процесу. У дослідженні Дж. Стігліца значна увага приділяється питанням прозорості державних фінансів, контролю бюджетних видатків та підвищенню ефективності використання публічних ресурсів [3], що є важливим у контексті реалізації соціальних трансфертів і забезпечення фінансової стійкості системи соціального захисту [2].

Отже, наявний науковий доробок формує підґрунтя для дослідження бюджетних соціальних трансфертів у площині публічних фінансів,

соціального захисту, цифровізації, бюджетного контролю та воєнної резильєнтності. Водночас недостатньо розкритим залишається комплексний підхід до аналізу модернізаційних трендів бюджетних соціальних трансфертів саме у взаємозв'язку з ефективністю їх використання, соціальною резильєнтністю, добробутом суспільства, воєнними ризиками та євроінтеграційними трансформаціями.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження концептуальних, інституційних, модернізаційних аспектів бюджетних соціальних трансфертів у контексті забезпечення резильєнтності та добробуту суспільства з урахуванням впливу воєнних ризиків та євроінтеграційних викликів.

Основні результати дослідження. У сучасних умовах трансформації публічних фінансів бюджетні соціальні трансферти виступають одним із ключових інструментів реконфігурації державної соціальної політики та забезпечення соціальної стабільності. Їх економічна сутність полягає у перерозподілі фінансових ресурсів з метою підтримки соціально вразливих категорій населення, мінімізації ризиків бідності, забезпечення доступу до базових соціальних послуг та підтримання належного рівня добробуту суспільства. Водночас у сучасних умовах соціальні трансферти дедалі більше виконують функцію забезпечення соціальної резильєнтності, яка генерує здатність суспільства адаптуватися до кризових трансформацій, зберігати соціальну стійкість та підтримувати базові параметри функціонування соціальної сфери.

Погоджуємося з думкою С. Кириленко, що соціальні трансферти та послуги варто розглядати не лише як інструменти забезпечення базових потреб населення, а й як засоби довгострокового впливу на формування соціально відповідального суспільства та зміцнення соціального капіталу [7].

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває в умовах воєнного стану, коли соціальні трансферти стають важливим інструментом підтримки ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, сімей військовослужбовців, малозабезпечених домогосподарств, осіб з інвалідністю та інших соціально вразливих категорій населення. Воєнні виклики супроводжуються зростанням соціального навантаження на бюджетну систему, збільшенням обсягів державних видатків на соціальний захист та необхідністю оперативного реагування на нові соціально-політичні ризики. У такому ракурсі ефективність системи бюджетних соціальних трансфертів визначається не лише обсягами фінансування, а й рівнем адресності, адаптивності та оперативності щодо прийняття рішень про надання соціальної підтримки.

Воєнні трансформації суттєво посилили навантаження на систему соціального захисту та актуалізували потребу модернізації механізмів соціальної підтримки населення, що обумовлюється зростанням кількості соціально вразливих категорій населення, масштабними міграційними процесами, збільшенням бюджетних видатків на соціальне забезпечення та необхідністю швидкого реагування на нові соціальні ризики [12, с. 58].

Система бюджетних соціальних трансфертів в Україні функціонує в умовах значного впливу соціально-економічних, демографічних та

інституційних факторів. Серед основних викликів варто виокремити зростання рівня соціальної вразливості населення, посилення міграційних процесів, нерівномірність соціально-економічного розвитку територій [17], високий рівень бюджетного навантаження та необхідність забезпечення фінансової стійкості системи соціального захисту. У сучасних умовах особливого значення набуває формування адаптивної моделі реалізації бюджетних соціальних трансфертів, здатної забезпечити оперативне реагування на кризові ситуації та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Така модель повинна ґрунтуватися на принципах адресності, цифровізації, прозорості, інклюзивності та фінансової стійкості.

Практика країн Європейського Союзу свідчить, що важливою передумовою забезпечення соціальної резильєнтності є належний рівень фінансового забезпечення системи соціального захисту. Зокрема, порівняльний аналіз демонструє, що країни ЄС із високим рівнем соціальної резильєнтності характеризуються значною часткою соціальних видатків у структурі ВВП. Так, у 2024 р. соціальні видатки у Фінляндії становили 32,5 % ВВП, у Франції – 31,9 %, в Австрії – 31,8 %, тоді як середній показник у ЄС становив 27,3 % ВВП [2]. Для України характерним є посилення ролі соціальних трансфертів у системі бюджетної політики в умовах воєнного стану. Зокрема, у Державному бюджеті України на 2025 р. видатки на соціально-гуманітарний сектор передбачені на рівні близько 22 % загального обсягу видатків та майже 10 % ВВП, що свідчить про вагомий роль соціальної складової у забезпеченні суспільної резильєнтності та підтримці соціально вразливих категорій населення [14].

Важливим напрямом модернізації системи бюджетних соціальних трансфертів є інтеграція цифрових технологій у процеси адміністрування соціальних виплат і соціального захисту населення. Використання електронних платформ, цифрових реєстрів, автоматизованих систем верифікації отримувачів соціальної допомоги та інтегрованих інформаційних сервісів сприяє підвищенню адресності соціальної підтримки та забезпечує більш оперативне реагування на соціальні потреби населення.

Разом із тим цифровізація системи соціального забезпечення супроводжується низкою ризиків та викликів, а саме: цифрова нерівність, недостатній рівень цифрової грамотності окремих категорій населення, необхідність захисту персональних даних та потреба вдосконалення нормативно-правового забезпечення цифрових соціальних сервісів [9]. Саме тому модернізація бюджетних соціальних трансфертів має здійснюватися на основі комплексного підходу, який поєднує фінансові, соціальні, технологічні та інституційні складові.

Важливим напрямом розвитку системи соціальних трансфертів є посилення адресності соціальної підтримки. В умовах обмеженості бюджетних ресурсів підвищення адресності дозволяє забезпечити концентрацію фінансових ресурсів на підтримці найбільш вразливих категорій населення та підвищити результативність соціальної політики. Адресність соціальних трансфертів передбачає використання сучасних механізмів оцінювання соціального стану домогосподарств, автоматизованих

систем верифікації та ризико-орієнтованих підходів до розподілу бюджетних ресурсів.

Поряд із цим у сучасних умовах дедалі більшого значення набуває забезпечення фінансової стійкості системи соціального захисту. Зростання обсягів соціальних видатків, посилення бюджетного навантаження та необхідність фінансування оборонного сектору актуалізують питання пошуку оптимального балансу між соціальною підтримкою населення та забезпеченням макрофінансової стабільності. Бюджетні трансферти виконують не лише перерозподільчу, а й стабілізаційну функцію, сприяючи зменшенню соціально-економічних диспропорцій та зміцненню резильєнтності суспільства [11]. У цьому контексті особливої уваги потребує підвищення ефективності бюджетного планування, удосконалення механізмів моніторингу використання бюджетних коштів та розвиток системи фінансового контролю у сфері соціальних трансфертів.

Водночас воєнний стан суттєво посилив фіскальну асиметрію між окремими територіями, загострив проблеми нерівномірності бюджетного забезпечення та підвищив залежність окремих громад і соціальних програм від державної фінансової підтримки [10, с. 327]. За таких умов особливої актуальності набуває модернізація механізмів бюджетного регулювання, підвищення адаптивності системи соціальних трансфертів та забезпечення ефективного перерозподілу бюджетних ресурсів відповідно до сучасних соціальних потреб.

В умовах трансформації системи соціального забезпечення особливої актуальності набуває формування комплексного підходу до модернізації бюджетних соціальних трансфертів, що охоплює фінансові, цифрові, інституційні та соціальні аспекти розвитку [8].

З урахуванням сучасних трансформаційних процесів доцільно виокремити ключові модернізаційні тренди розвитку системи бюджетних соціальних трансфертів (табл. 1).

Водночас ефективність системи бюджетних соціальних трансфертів значною мірою залежить від здатності держави забезпечити належний рівень координації між різними інституціями соціальної сфери, органами державної влади та місцевого самоврядування. У контексті децентралізаційних процесів важливого значення набуває підвищення фінансової спроможності територіальних громад у сфері реалізації соціальної політики [18], а також удосконалення механізмів взаємодії між державним і місцевими бюджетами.

Варто зауважити, що модернізація системи бюджетних соціальних трансфертів повинна супроводжуватися розвитком ефективної системи фінансового контролю та оцінювання результативності соціальних програм. Такий контекст передбачає використання сучасних аналітичних інструментів, цифрових механізмів моніторингу, алгоритмів внутрішнього та зовнішнього аудиту, а також формування прозорої системи оцінювання соціального ефекту від реалізації бюджетних програм. Важливого значення у цьому контексті набуває ризико-орієнтований підхід до фінансового контролю, який передбачає своєчасне виявлення порушень бюджетного законодавства, неефективного використання бюджетних коштів та недоліків у системі управління соціальними програмами [13].

Таблиця 1. Систематизація ефектів модернізації бюджетних соціальних трансфертів у сучасних умовах, побудовано на основі [7, 8, 15]

№	Модернізаційні тренди	Характеристика прояву	Очікувані ефекти
1	Цифровізація соціальних сервісів	Впровадження електронних платформ, цифрових реєстрів, автоматизованих систем управління соціальними виплатами	Підвищення прозорості, оперативності та адаптивності системи соціального захисту, скорочення адміністративних витрат і посилення цифрової спроможності соціальної інфраструктури в умовах відбудови України
2	Посилення адресності соціальних трансфертів	Використання механізмів верифікації та оцінювання соціального стану домогосподарств	Оптимізація процедур використання бюджетних ресурсів, раціоналізація структури соціальних видатків та посилення адресності соціальної підтримки
3	Інтеграція ризико-орієнтованих підходів	Формування системи управління соціальними ризиками та адаптивних механізмів підтримки населення	Зміцнення соціальної резильєнтності, підвищення адаптивності системи соціального захисту до кризових викликів та мінімізація соціально-економічних дисбалансів
4	Гармонізація з європейськими стандартами	Інституційна та функціональна адаптація системи бюджетних соціальних трансфертів до європейських стандартів і практик	Посилення соціальної інклюзії, підвищення якості соціального забезпечення та формування інституційних передумов для євроінтеграційної трансформації й повоєнної відбудови України
5	Розвиток фінансового контролю та моніторингу	Посилення аудиту, моніторингу та оцінювання ефективності соціальних програм	Мінімізація фінансових втрат та нецільового використання бюджетних ресурсів, підвищення результативності соціальних програм, прозорості бюджетного процесу та довіри суспільства
6	Інклюзивність соціальної підтримки	Забезпечення доступності соціальних послуг для вразливих категорій населення	Зростання рівня соціальної справедливості, підтримання суспільної стабільності, збереження людського капіталу та посилення соціальної згуртованості в умовах повоєнної реконструкції економіки України

Підвищення рівня внутрішнього контролю й аудиту сприятиме забезпеченню результативності соціальних видатків, посиленню фінансової дисципліни та зміцненню довіри суспільства до механізмів державної соціальної політики.

В умовах повномасштабної війни та необхідності відбудови економіки України особливого значення набуває оцінювання стану реалізації програм у соціальній, гуманітарній та інституційній сферах. Аналіз пріоритетних напрямів відновлення дозволяє визначити рівень адаптивності системи публічного управління, ефективність використання бюджетних ресурсів та

масштаби потреб у подальшому фінансуванні програм соціальної підтримки населення (рис. 1).

Рис. 1. Моніторинг стану реалізації програм за пріоритетними напрямками відновлення України, на початок 2026 р., побудовано на основі [16]

Наведені дані свідчать, що найбільша кількість програм перебуває на етапі реалізації, тоді як значна частина проєктів усе ще потребує належного фінансового забезпечення. У таких умовах особливої актуальності набуває модернізація системи бюджетних соціальних трансфертів, спрямована на підвищення адресності соціальної підтримки, цифровізацію механізмів соціального захисту та забезпечення ефективного використання публічних фінансових ресурсів. Це формує передумови для зміцнення соціальної резильєнтності держави, підтримання суспільної стабільності та забезпечення адаптивності економіки України до сучасних кризових викликів [16].

Водночас, ефективність модернізації системи бюджетних соціальних трансфертів значною мірою залежить від рівня прозорості використання фінансових ресурсів, якості внутрішнього контролю та результативності аудиторських процедур у сфері публічних фінансів [5]. Важливого значення набуває удосконалення ризико-орієнтованих механізмів моніторингу соціальних видатків, які дають змогу своєчасно виявляти неефективне використання бюджетних коштів, дублювання соціальних програм та порушення принципів адресності соціальної підтримки. У цьому контексті

посилення цифровізації фінансового контролю, інтеграція аналітичних інструментів оцінювання бюджетних програм і підвищення інституційної спроможності органів аудиту сприятимуть зміцненню фінансової стійкості системи соціального забезпечення та підвищенню довіри суспільства до механізмів державної соціальної політики.

У сучасних умовах трансформації публічних фінансів модернізація бюджетних соціальних трансфертів повинна розглядатися як один із стратегічних напрямів забезпечення соціальної резильєнтності, підтримання суспільної стабільності та підвищення добробуту населення. Воєнні ризики, демографічні зміни, цифровізація суспільних процесів та євроінтеграційні трансформації формують нові вимоги до функціонування системи соціального забезпечення, що обумовлює необхідність переосмислення ролі бюджетних соціальних трансфертів у архітектоніці публічних фінансів.

У контексті проведеного дослідження доцільно виокремити такі ключові вектори модернізації бюджетних соціальних трансфертів:

1. Цифровізація процесів надання бюджетних соціальних трансфертів. Передбачає впровадження інтегрованих цифрових платформ управління соціальними виплатами, автоматизованих систем обліку та верифікації отримувачів соціальної підтримки, а також сучасних аналітичних інструментів моніторингу соціальних програм. Цифрова трансформація сприятиме підвищенню адресності соціальної допомоги, прозорості бюджетних процедур та мінімізації ризиків неефективного (нецільового) використання бюджетних ресурсів.

2. Формування адаптивної моделі соціального забезпечення. Воєнний стан, міграційні та релокаційні тенденції, зростання кількості соціально вразливих категорій населення та нестабільність соціально-економічного середовища актуалізують необхідність інтеграції ризико-орієнтованих підходів до управління соціальними видатками, прогнозування соціальних потреб населення та забезпечення оперативного реагування на кризові виклики.

3. Підвищення фінансової стійкості бюджетних соціальних трансфертів. У сучасних умовах бюджетні соціальні трансферти повинні виконувати не лише перерозподільчу, а й стабілізаційну функцію, сприяючи мінімізації соціально-економічних диспропорцій, підтриманню макрофінансової рівноваги та зміцненню суспільної резильєнтності. Це потребує оптимізації структури соціальних видатків і підвищення результативності бюджетної політики.

4. Посилення інклюзивності та соціальної справедливості. Модернізація системи соціального забезпечення має ґрунтуватися на людиноцентричному підході до реалізації соціальної політики, забезпеченні рівного доступу населення до соціальних послуг та підвищенні адресності соціальної підтримки для найбільш вразливих категорій населення.

5. Розвиток системи фінансового контролю та аудиту. Ефективність модернізації бюджетних соціальних трансфертів значною мірою залежить від рівня прозорості використання бюджетних ресурсів, якості внутрішнього контролю та результативності аудиторських процедур у сфері публічних

фінансів. Важливого значення набуває імплементація ризико-орієнтованих підходів до моніторингу бюджетних програм та оцінювання соціального ефекту від реалізації соціальних видатків.

6. Гармонізація системи соціального забезпечення з європейськими стандартами. Євроінтеграційні процеси обумовлюють необхідність адаптації механізмів надання соціальних трансфертів з європейськими стандартами соціальної інклюзії, фінансової стійкості, прозорості, безбар'єрності, адаптивності до кризових викликів та людиноцентричного підходу в процесі реалізації соціальної політики..

7. Інституційна координація та інтеграція соціальних сервісів. Важливим напрямом модернізації бюджетних соціальних трансфертів є посилення координації між органами державної влади, місцевого самоврядування, соціальними інституціями та цифровими платформами управління соціальними послугами. Інтеграція інформаційних систем та розвиток міжвідомчої взаємодії сприятимуть підвищенню ефективності адміністрування соціальної підтримки, мінімізації дублювання соціальних програм та оптимізації використання бюджетних ресурсів.

8. Розвиток аналітичних та прогнозних механізмів управління соціальними видатками. Сучасні умови трансформації публічних фінансів актуалізують необхідність використання аналітичних інструментів оцінювання ефективності соціальних програм, прогнозування соціальних ризиків та моделювання потреб у бюджетному фінансуванні. Інтеграція інтелектуально-аналітичних та квантово-орієнтованих підходів у процеси управління соціальними трансфертами сприятиме підвищенню результативності бюджетної політики та адаптивності системи соціального забезпечення до кризових викликів.

9. Орієнтація соціальних трансфертів на підтримку людського капіталу та повоєнну реконструкцію. У контексті повоєнної реконструкції України бюджетні соціальні трансферти повинні розглядатися не лише як механізм соціальної підтримки, а й як інструмент збереження людського капіталу, стимулювання економічної активності та підтримання соціальної згуртованості. Особливого значення набуває підтримка ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, сімей військовослужбовців та інших соціально вразливих категорій населення.

Таким чином, модернізація бюджетних соціальних трансфертів повинна здійснюватися на основі комплексного поєднання фінансових, цифрових, інституційних та соціальних механізмів розвитку. Їх синергія формуватиме передумови для підвищення адаптивності системи соціального забезпечення, зміцнення суспільної резильєнтності та забезпечення довгострокового добробуту населення в умовах сучасних викликів.

Висновки. За результатами проведеного наукового дослідження встановлено, що ефективність системи бюджетних соціальних трансфертів значною мірою залежить від рівня адресності соціальної підтримки, адаптивності механізмів соціального забезпечення, фінансової стійкості бюджетної системи та якості інституційного забезпечення соціальної політики. Обґрунтовано, що одним із визначальних модернізаційних трендів

розвитку системи бюджетних соціальних трансфертів є цифрова трансформація соціальної сфери, яка створює передумови для підвищення адресності соціальної підтримки, автоматизації процесів управління соціальними виплатами, посилення прозорості бюджетних процедур та мінімізації ризиків неефективного використання бюджетних коштів. Водночас цифровізація соціального забезпечення потребує належного розвитку цифрової інфраструктури, удосконалення механізмів захисту персональних даних та забезпечення рівного доступу населення до цифрових соціальних сервісів.

Доведено, що модернізація бюджетних соціальних трансфертів повинна супроводжуватися посиленням системи фінансового контролю, розвитком ризико-орієнтованих підходів до аудиту бюджетних програм, впровадженням сучасних аналітичних інструментів моніторингу соціальних видатків та підвищенням інституційної спроможності органів публічного управління. Це сприятиме забезпеченню прозорості використання бюджетних ресурсів, підвищенню результативності соціальних програм та зміцненню довіри суспільства до механізмів державної соціальної політики.

Встановлено, що стратегічна модернізація системи бюджетних соціальних трансфертів має здійснюватися у напрямі формування адаптивної моделі соціального забезпечення, здатної оперативної і гнучко реагувати на сучасні трансформаційні зміни, мінімізувати соціальні ризики та забезпечувати баланс між соціальною справедливістю, фінансовою стійкістю і макроекономічною стабільністю. У перспективі це створюватиме передумови для посилення соціальної згуртованості, підвищення рівня добробуту населення та формування резильєнтного суспільства в умовах довгострокових соціально-економічних трансформацій.

1. Chugunov I., Liubchak I., Vatulov A., Titarchuk M., Chugunov V., Zaychuk S. State budget expenditures under martial law: Case of Ukraine. *Public and Municipal Finance*. 2025. Vol. 14 (2). P. 52–63. [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14\(2\).2025.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14(2).2025.06)

2. Social protection statistics – early estimates. Eurostat. October 2025. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Social_protection_statistics_-_early_estimates

3. Stiglitz J. E. *Transparency in Government. The Right to Tell: The Role of Mass Media in Economic Development* / ed. by R. Islam. Washington, DC : World Bank Institute, 2002. P. 27–44.

4. Длугопольський О., Козар А. Аналіз бюджетних витрат на соціальний захист населення: виклики пандемії COVID-19. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 3. С. 38–64. <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.038>

5. Ефективність використання міжбюджетних трансфертів: основні порушення. U-LEAD with Europe / Програма «U-LEAD з Європою». 2023. 41 с. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/727/U-LEAD_budget.pdf

6. Закон України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>

7. Кириленко С. Роль соціальних трансфертів і послуг у формуванні соціальної відповідальності. *Світ фінансів*. 2025. № 3 (84). С. 61–70. DOI: 10.35774/sf2025.03.061

8. Крисоватий А. І. Дисбаланси і стійкість публічних фінансів в умовах війни. *Світ фінансів*. 2025. Вип. 2 (83). С. 8-17. 10.35774/SF2025.02.008

9. Крисоватий А., Десятнюк О., Птащенко О. Digital inclusion: financial and marketing aspects. *Журнал стратегічних економічних досліджень*, 2023. № 3(14), 2023. С. 93-102. URL: <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2023/08/3-2023-10.pdf>

10. Кужелев М., Нечипоренко А. Міжбюджетні трансферти в Україні в умовах воєнного стану: фіскальна асиметрія та перспективи розвитку. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. Vol. 11. С. 322–336. 10.58423/2786-6742/2025-11-322-336
11. Лободіна З., Корнацька Р., Нечипоренко В. Міжбюджетні трансферти як фінансовий інструмент зменшення диспропорцій та активізації регіонального розвитку. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 1(74). С. 76–89. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.01.076
12. Малиновська О. А. Соціальний захист населення в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети модернізації. *Економіка України*. 2023. № 7. С. 54–63.
13. Назар Ю.С. Протидія порушенням бюджетного законодавства: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2021. 453 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4735/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0.pdf>
14. Основні виклики та пріоритети Держбюджету 2025 року. Український парламентський інститут. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/osnovni-vyklyky-ta-priorytety-derzhbyudzhetu-2025-roku/>
15. Піхоцька О. М., Ющик Ю. В. Аналіз виконання бюджетів в період воєнного стану. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2022. Випуск 35. С. 25–32. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.01.178
16. План відновлення України: офіційна платформа. URL: <https://recovery.gov.ua>
17. Ткачик Ф.П., Бачинський В.О. Концептуальні основи трансформації бюджетної політики в контексті забезпечення сталого розвитку територіальних громад. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. Вип. 7. С. 102–107. <https://doi.org/10.37634/efp.2025.7.20>
18. Шулюк Б. С. Проблеми виконання місцевих бюджетів України. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 1279–1282. https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/213.pdf

1. Chugunov I., Liubchak I. Vatulov A., Titarchuk M., Chugunov V., Zaychuk S. State budget expenditures under martial law: Case of Ukraine. *Public and Municipal Finance*. 2025. Vol. 14 (2). R. 52–63. [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14\(2\).2025.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14(2).2025.06)
2. Social protection statistics – early estimates. Eurostat. October 2025. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Social_protection_statistics_-_early_estimates
3. Stiglitz J. E. Transparency in Government. *The Right to Tell: The Role of Mass Media in Economic Development* / ed. by R. Islam. Washington, DC : World Bank Institute, 2002. P. 27–44.
4. Dluhopolskyi O., Kozar A. Analiz biudzhethnykh vytrat na sotsialnyi zakhyst naseleння: vyklyky pandemii COVID-19. *Visnyk ekonomiky*. 2022. Vyp. 3. S. 38–64. <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.038>
5. Efektyvnist vykorystannia mizhbiudzhethnykh transfertiv: osnovni porushennia. U-LEAD with Europe / Prohrama «U-LEAD z Yevropoiu». 2023. 41 s. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/727/U-LEAD_budget.pdf
6. Zakon Ukrainy «Pro Rakhunkovu palatu» vid 02.07.2015 r. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
7. Kyrylenko S. Rol sotsialnykh transfertiv i posluh u formuvanni sotsialnoi vidpovidalnosti. *Svit finansiv*. 2025. № 3 (84). S. 61–70. DOI: 10.35774/sf2025.03.061
8. Krysovatyi A. I. Dysbalansy i stiikist publichnykh finansiv v umovakh viiny. *Svit finansiv*. 2025. Vyp. 2 (83). S. 8-17. 10.35774/SF2025.02.008
9. Krysovatyi A., Desiatniuk O., Ptashchenko O. Digital inclusion: financial and marketing aspects. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, 2023. № 3(14), 2023. S. 93-102. URL: <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2023/08/3-2023-10.pdf>
10. Kuzheliev M., Nychyporenko A. Mizhbiudzhethni transferty v Ukraini v umovakh voiennoho stanу: fiskalna asymetriia ta perspektivy rozvytku. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. Vol. 11. S. 322–336. 10.58423/2786-6742/2025-11-322-336

11. Lobodina Z., Kornatska R., Necheporenko V. Mizhbiudzhetni transferty yak finansovyi instrument zmnshennia dysproportsii ta aktyvizatsii rehionalnoho rozvytku. Halytskyi ekonomichnyi visnyk. 2022. № 1(74). S. 76–89. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.01.076
12. Malynovska O. A. Sotsialnyi zakhyst naselennia v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta priorytety modernizatsii. Ekonomika Ukrainy. 2023. № 7. S. 54–63.
13. Nazar Yu.S. Protydiia porusheniam biudzhethnoho zakonodavstva: monohrafiia. Lviv: SPOLOM, 2021. 453 s. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4735/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0.pdf>
14. Osnovni vyklyky ta priorytety Derzhbiudzhetu 2025 roku. Ukrainskyi parlamentskyi instytut. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/osnovni-vyklyky-ta-priorytety-derzhbyudzhetu-2025-roku/>
15. Pikhotska O. M., Yushchik Yu. V. Analiz vykonannia biudzhety v period voiennoho stanu. Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. 2022. Vypusk 35. S. 25-32. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.01.178
16. Plan vidnovlennia Ukrainy: ofitsiina platforma. URL: <https://recovery.gov.ua>
17. Tkachyk F.P., Bachynskiy V.O. Kontseptualni osnovy transformatsii biudzhethnoi polityky v konteksti zabezpechennia staloho rozvytku terytorialnykh hromad. Ekonomika. Finansy. Pravo. 2025. Vyp. 7. S. 102–107. <https://doi.org/10.37634/efp.2025.7.20>
18. Shuliuk B. S. Problemy vykonannia mistsevykh biudzhetyv Ukrainy. Ekonomika i suspilstvo. 2017. Vyp. 13. S. 1279–1282. https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/213.pdf